

NADER ONDERZOEK MARTERACHTIGEN, VLEERMUIZEN EN BROEDVOGELS

*Aanvullend onderzoek in het kader van
de Wet natuurbescherming*

Locatie: Groenstraat 32, Esbeek

Rapportnummer: 2023-BE-0271

In opdracht van:
Van Dun Advies BV
Raadhuisstraat 32
5126 CJ Gilze

Brabant Eco
Ecologische Dienstverlening

Colofon

Rapportage

Brabant Eco

Rapportnummer

2023-BE-0271

Opdrachtgever

Van Dun Advies

Contactpersoon

De heer M. Gerards

Locatie

Groenstraat 32
Esbeek

Auteur

Frenk van de Wal

Opleverdatum

27 oktober 2023

Uitvoerder

Brabant Eco
Ecologische Dienstverlening

De Lange Kant 27
5061 PX Oisterwijk
06-24218274
www.brabanteco.nl

Overname, verveelvoudiging of openbaarmaking van dit rapport is niet toegestaan zonder vermelding van bron.

Dit rapport is met de grootste zorg samengesteld. Desondanks aanvaardt Brabant Eco geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit het gebruik van de resultaten van dit onderzoek door toepassing van adviezen.

Inhoudsopgave

SAMENVATTING	3
1. INLEIDING EN ONDERZOEK	4
1.1 Aanleiding	4
1.2 Doelstelling	5
1.3 Centrale vraagstelling	5
1.4 Criteria.....	5
2. WETTELIJK KADER	7
2.1 Gebiedsbescherming	7
2.2 Soortenbescherming	7
2.3 Zorgplicht.....	7
3. PLANGEBIEDSBESCHRIJVING.....	8
3.1 Situering plangebied	8
3.2 Broedvogels	8
3.3 Marterachtigen	9
3.4 Vleermuizen	9
3.5 Impressie plangebied	9
4. ONDERZOEK.....	10
4.1 Volledigheid van de inventarisatie	10
4.2 Broedvogels	10
4.2 Marterachtigen	12
4.3 Vleermuizen	15
5. RESULTATEN EN ADVIES	19
5.1 Resultaten	19
5.2 Toetsing Wet natuurbescherming/staat van instandhouding	20
5.3 Aanbevelingen	21
6. BRONNEN	22

SAMENVATTING

Opdrachtgever heeft concrete plannen om de agrarische bestemming aan de Groenstraat 32 te Esbeek te herontwikkelen naar wonen. Het voornemen is om een Ruimte-voor-ruimte-kavel te ontwikkelen op de planlocatie en vervolgens een bed & breakfast te beginnen.

Alle bestaande bedrijfsgebouwen zullen worden gesloopt. Enkel de bestaande bedrijfswoning met aanbouw en de naastgelegen garage worden behouden.

Naar aanleiding van deze ruimtelijke ingreep en ontwikkeling is er voorafgaand aan dit rapport in maart 2022 een quickscan flora en fauna uitgevoerd door Brabant Eco (rapportage met nummer 2022-BE-0271 d.d. 13 april 2022) vanuit het wettelijk kader van de Wet natuurbescherming.

Op basis van voornoemde quickscan naar natuurwaarden en op advies van omgevingsdienst Midden- en West-Brabant is er geadviseerd om aanvullend onderzoek uit te laten voeren naar het potentieel voorkomen van steenmarter- en vleermuisverblijfplaatsen, nesten van broedvogels en de functie van het plangebied voor deze soort(groep)en.

Deze rapportage is een verslaglegging van het gedane onderzoek met te verwachten effecten en kan als addendum van de quickscan worden gebruikt.

Het doel van het aanvullend onderzoek is te onderzoeken of het plangebied deel uitmaakt van het functionele leefgebied van genoemde soorten/soortgroepen en zo ja, voor welke soorten en met welke functie. Eveneens wordt naar aanleiding van de onderzoeksresultaten een effectbeoordeling gedaan om te toetsen of de Wet natuurbescherming wordt overtreden door de voorgenomen ruimtelijke ingreep.

Uitgevoerd onderzoek van april 2023 tot en met juli 2023 leidt tot de conclusie dat er geen broedvogels aanwezig zijn in de te slopen schuur. Het plangebied is geen essentieel leefgebied van marterachtigen en er is geen vliegroute of essentieel foerageergebied van vleermuizen vastgesteld.

Op basis van uitgevoerd veldonderzoek kan worden geconcludeerd dat de voorgenomen ontwikkelingen geen negatieve invloed hebben op broedvogels, marterachtigen en vleermuizen. De voorgenomen ontwikkeling veroorzaakt geen overtreding van de Wet Natuurbescherming. Er is geen ontheffingsaanvraag nodig.

Brabant Eco
Frenk van de Wal
Oktober 2023

Brabant Eco
Ecologische Dienstverlening

1. INLEIDING EN ONDERZOEK

1.1 Aanleiding

Volgens opdrachtgever van Dun Advies BV is het voornemen om de agrarische bestemming her ontwikkeld te laten worden naar wonen. Het plan is om een tweede Ruimte-voorruimte wooneenheid te realiseren op het plangebied en om vervolgens een bed & breakfast te starten.

Hiervoor zullen alle bestaande gebouwen worden gesloopt, behoudens de bedrijfswoning met aanbouw en naastgelegen garage zullen behouden blijven.

Bij deze werkzaamheden is opdrachtgever gebonden aan de Wet natuurbescherming. Volgens nationale en internationale regelgeving is het verplicht om voordat de ingreep plaatsvindt onderzoek te doen naar de aanwezigheid van beschermde flora en fauna.

In dit kader is medio maart 2022 een quickscan flora en fauna uitgevoerd door Brabant Eco.

Rapportnummer 2022-BE-0271 d.d. 13 april 2022.

De omgevingsdienst Midden- en West-Brabant heeft hierop een advies uitgebracht.

Citaat uit het advies:

“Een nader onderzoek naar vleermuizen, kleine marterachtigen en vogelnesten dient te worden uitgevoerd”

Globaal omliggende planlocatie in blauw. Bron: Google Earth.

In het noordelijke deel van het plangebied behorende tot NNN zijn bomen gekapt zonder dat deze onderzocht zijn op hun functie voor vleermuizen. De aanwezige takkenrillen volgens de luchtfoto uit 2022 vormen mogelijk verblijfplaatsen voor kleine marterachtigen en de het is niet duidelijk welke vogelsoorten de nesten in het schuurtje gebruiken.

Hierdoor worden met de voorgenomen werkzaamheden mogelijk verbodsbepalingen uit de Wet natuurbescherming overtreden. Een nader onderzoek naar broedvogels, marterachtigen en vleermuizen wordt opgemerkt door het intern advies van de Omgevingsdienst Midden- en West Brabant. Zaaknummer 2022-056404, schrijven 28 december 2022.

In opdracht heeft Brabant Eco een nader onderzoek naar marterachtigen, vleermuizen en broedvogels uitgevoerd. De bevindingen van dit vervolgonderzoek zijn beschreven in deze rapportage en kan als addendum van de quickscan worden gebruikt.

1.2 Doelstelling

Het doel van het aanvullend nader onderzoek is te onderzoeken of het plangebied deel uitmaakt van het functionele leefgebied van marterachtigen, vliegroute en/of foerageergebied voor vleermuizen en het voorkomen van broedvogels en zo ja, voor welke soorten en met welke functie. Eveneens wordt naar aanleiding van de onderzoeksresultaten een effectbeoordeling gedaan om te toetsen of de Wet natuurbescherming wordt overtreden door de voorgenomen ruimtelijke ingreep.

1.3 Centrale vraagstelling

Vragen die centraal staan binnen dit nader onderzoek zijn:

- Maken vleermuizen gebruik van het plangebied als vliegroute of foerageergebied? Zo ja: Welke vleermuissoorten maken functioneel gebruik van het plangebied en welke functies worden hierbij onderscheiden?
- Is het plangebied onderdeel van de habitat van marterachtigen?
- Welke broedvogels maken gebruik van de nesten in het schuurtje?
- Heeft de ruimtelijke ingreep een negatief effect op aanwezige genoemde diersoorten?
- Is het naar aanleiding van de ruimtelijke ingreep noodzakelijk een ontheffing aan te vragen in het kader van de Wet natuurbescherming?

1.4 Criteria

Op dit natuuronderzoek zijn de volgende criteria van toepassing:

- Het onderzoek is uitgevoerd door deskundige ecologen volgens de definitie van de Rijksdienst voor ondernemend Nederland (ecologisch deskundige/RVO.nl).
- Het onderzoek is uitgevoerd door een onafhankelijk adviesbureau. Brabant Eco en Frenk van de Wal verklaren hierbij geen enkel belang te hebben in de uitkomst van dit onderzoek.
- De resultaten zijn zo objectief en betrouwbaar mogelijk verkregen.
- Het onderzoek is uitgevoerd in het kader van de Wet natuurbescherming, waarbij onderzoek is uitgevoerd naar de aanwezigheid van broedvogels, marterachtigen en vleermuizen en het functioneel gebruik van het plangebied.
- Het onderzoek naar vleermuizen is uitgevoerd conform het Vleermuisprotocol 2021 van Netwerk Groene Bureaus, Gegevensautoriteit Natuur en de Zoogdierverseniging. De protocollen bevatten de meest recente wetenschappelijke inzichten, waarbij per soort is voorgeschreven onder welke veldcondities, in welke periodes, met welke frequentie en voor welke duur onderzoek uitgevoerd dient te worden.
- Bij het hanteren van het protocol, wordt in juridische zin voldaan aan de wensen die het bevoegd gezag stelt. Tevens wordt voldaan aan de inspanningsverplichting om tot een gedegen onderzoek te komen.

1.5 Geldigheid onderzoek

Houdbaarheid van verspreidingsgegevens zijn aan een maximale periode gebonden.

Voor de verspreidingsgegevens van licht beschermde soorten, of het juist ontbreken hiervan, wordt veelal een bruikbaarheidsperiode van circa 5-6 jaar gehanteerd, afhankelijk van de beschermingsgraad en situatie ter plaatse.

Voor zwaar beschermde soorten als vleermuizen geldt een bruikbaarheidsperiode van circa 2-3 jaar. Na deze periode zijn de gegevens verouderd en dient beoordeeld te worden of de gegevens voldoende up-to-date zijn om te gebruiken bij ruimtelijke ingrepen.

Bovengenoemde geldigheidstermijnen zijn in de Wet natuurbescherming niet dwingend voorgeschreven en kunnen afwijken indien de omstandigheden ter plaatse dat verlangen. Voor dit alles geldt wel dat de planlocatie niet significant veranderd waardoor nieuwe leefsituaties kunnen zijn ontstaan. Dit is hier echter, voorafgaande aan de voorgenomen sloop, niet het geval.

Bescherming in het kader van de natuur wet- en regelgeving is op te delen in gebieds- en soortenbescherming.

2.1 Gebiedsbescherming

Bij gebiedsbescherming heeft men te maken met de Wet natuurbescherming (hoofdstuk 2) en het Natuurnetwerk Nederland.

2.2 Soortenbescherming

Het nader onderzoek naar genoemde beschermde diersoorten voor het project is uitgevoerd in het kader van hoofdstuk 3 (soortenbescherming) van de Wet natuurbescherming. Soortenbescherming is gericht op het duurzaam in stand houden van soorten in hun natuurlijk leefgebied. Er wordt onderscheid gemaakt tussen internationaal beschermde soorten en nationaal beschermde soorten. Het beschermingsregime is verschillend voor zowel de internationaal beschermde soorten (vogel- en habitatrictlijn soorten) als de nationaal beschermde soorten. Van de nationaal beschermde soorten kan de beschermde status per provincie verschillen. Provincies hebben de bevoegdheid om bij provinciale verordening vrijstelling te verlenen aan (algemeen voorkomende) soorten.

2.3 Zorgplicht

Voor alle in het wild levende planten en dieren, ook niet wettelijk beschermde soorten, kent de Wet natuurbescherming een zorgplicht. Deze zorgplicht houdt in dat eenieder voldoende zorg in acht moet nemen voor het in het wild levende planten en dieren, alsmede voor hun leefomgeving. Dit betekent dat handelingen (of het nalaten hiervan) waarvan men weet, of redelijkerwijs kan vermoeden, dat ze nadelig zijn voor planten en/of dieren, niet mogen worden uitgevoerd.

3.1 Situering plangebied

De planlocatie is gelegen aan de Groenstraat 32 in het buitengebied van Esbeek, ten zuidoosten van de kern van het dorp in de gemeente Hilvarenbeek.

Het plangebied bestaat naast de aanwezige bebouwing vooral uit erfverharding met gecultiveerde tuin. Op het plangebied is ook een ecologische verbindingszone aanwezig, met diverse struiken en bomen.

De ligging van het plangebied in de ruimere omgeving is weergegeven in onderstaande afbeelding.

Ligging van de planlocatie in de regio. Bron: google Earth

3.2 Broedvogels

Volgens het advies van de omgevingsdienst Midden- en West-Brabant is het plangebied geschikt voor nestlocaties van broedvogels.

Citaat uit het advies:

"De functie van de aangetroffen nesten in het schuurtje binnen de NNB moet nader worden onderzocht. Niet duidelijk is welke vogelsoorten deze nesten gebruiken en daarom kan niet op voorhand worden vastgesteld dat deze niet jaarrond zijn beschermd."

3.3 Marterachtigen

Volgens het advies van de omgevingsdienst Midden- en West-Brabant is het plangebied geschikt als leefgebied voor marterachtigen.

Citaat uit het advies:

"De aanwezige takkenrillen vormen mogelijke verblijfplaatsen voor kleine marterachtigen. De aanwezigheid moet worden onderzocht conform de Handreiking kleine marters van de provincie Noord-Brabant."

3.4 Vleermuizen

Volgens het advies van de omgevingsdienst Midden- en West-Brabant is het plangebied geschikt als vliegroute voor vleermuizen.

Citaat uit het advies:

"De constatering dat er geen ontwikkelingen plaatsvinden die effecten hebben op mogelijk foeragerende vleermuizen, is onjuist. In het deel behorende tot de NNB zijn bomen gekapt zonder dat deze onderzocht zijn op hun functie voor vleermuizen. Eventuele vliegroutes en foerageergebieden moeten nader worden onderzocht overeenkomstig het vleermuizenprotocol 2021."

3.5 Impressie plangebied

Afbeeldingen uit quickscan rapportage maart 2022

Te behouden Garage

Vervallen schuurtje

Ecologische verbindingszone

Achtertuint tussen de opslagloods en de ecologische Verbindingszone

4.1 Volledigheid van de inventarisatie

Het onderzoek is volgens de genoemde voorwaarden uitgevoerd. Een inventarisatie blijft echter uiteraard een steekproef. Het is dan ook mogelijk dat soorten en functies niet waargenomen zijn, terwijl dat ze (op een ander tijdstip) wel aanwezig zijn. Dit is echter acceptabel, de Wet natuurbescherming vraagt een initiatiefnemer om alles te doen wat redelijkerwijs van hem verwacht kan worden. Met de gekozen methode en inspanning is dan ook voldoende invulling gegeven aan de Wet natuurbescherming. Wat betreft het (voor)onderzoek heeft de initiatiefnemer dan ook gedaan wat redelijkerwijs van hem verwacht kan worden.

De onderzoekers van Brabant Eco zijn deskundig zoals de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland bedoeld. Er wordt gewerkt vanuit de expertise van de te onderzoeken soorten opgedaan door ervaring, studie, vrijwilligerswerk en bijscholing onder andere door de opleidingen in natuur, vogels, amfibieën en reptielen en vleermuizen (planologie en analyse van geluiden) en scholing algemeen in ecologie en natuurwetgeving. Brabant Eco voert ecologisch onderzoek uit voor een opgebouwde kring van opdrachtgevers onder ecologische bureaus, overheden, bedrijven en particulieren. De veldbezoeken zijn verricht door medewerkers Jennifer Bockting (JB), Freek Rovers (FR) en Frenk van de Wal (FW).

4.2 Broedvogels

4.4.1 Introductie broedvogels

Algemene broedvogels zijn soorten die voldoende flexibiliteit hebben in het kiezen van hun nestplaats. Onder deze categorie vogels vallen veel verschillende soorten, zoals: merel, wilde eend of duif. Een broedvogel in een bepaald gebied is een vogelsoort die in het gebied broedt, in tegenstelling tot gastvogels (wintergasten, zomergasten en jaargasten) en trekvogels. Tot broedvogels worden ook vogels gerekend die hun eieren door andere vogels laten uitbroeden, zoals de koekoek. Deze laatste groep staat ook bekend onder de naam broedparasieten.

Wanneer broeden vogels?

Er zit veel variatie in de broedperiode van vogels. Blauwe reigers zijn bijvoorbeeld 'vroege broeders' en kunnen in sommige gevallen hun eerste eieren al rond de kerst hebben, maar zitten doorgaans in januari of februari op de eieren. Wespandieven en kuifeenden zijn 'late broeders' en zullen daarentegen in augustus nog bezig zijn met hun jongen. Houtduiven, Turkse tortels, futen en nijlganzen zijn echter bekende voorbeelden van vogels die het gehele jaar kunnen broeden. De broedperiode voor de meeste vogels is echter circa 1 maart tot en met 15 augustus.

Er zijn verschillende gebieden waar vogels tot broeden kunnen komen.

Bebouwing: stadsduif, Turkse tortel, scholekster, zilvermeeuw, ringmus, etc.

Bos/struweel: merel, houtduif, roodborst, winterkoning, etc.

Akker/braakliggende grond/weide: witte kwikstaart, kievit, bontbekplevier, kleine plevier, scholekster, etc.

Water: wilde eend, meerkoet, fuut, kleine karekiet, rietgors, etc.

4.4.2 Onderzoeksmethode

Er moet in beeld gebracht worden waar zich de locaties van nesten, rustplaatsen en functioneel leefgebied (zoals foerageergebieden, slaapplekken) van de broedvogels bevinden. Bij het inventariseren is gelet op de habitatkenmerken waarvan de broedvogel afhankelijk is, om zo de meest kansrijke plekken voor aantreffen te bepalen.

Het exacte moment van aanvang van broeden van de broedvogel is afhankelijk van onder andere de weersomstandigheden en kan in de eerste helft van maart en nog tot en met augustus plaatsvinden. Het is van belang dat ook in beeld wordt gebracht waar welke elementen van de functionele leefomgeving zich bevinden. Hiertoe behoren vooral de plekken waar gevoerd en geslapen wordt, zoals struiken, hagen, klimop en kruidenrijke vegetaties. Het slapen kan gedurende het jaar op wisselende plekken gebeuren. Ook de plekken waar gedronken of gebaad kan worden of waar een stofbad genomen kan worden, behoren hiertoe. Het vaststellen van de locaties van de slaapplekken kan gedurende het gehele jaar het beste rond zonsondergang of zonsopgang plaats vinden.

4.4.3 Veldonderzoek

Er zijn 2 veldbezoeken uitgevoerd om de eventuele aanwezigheid van broedvogels in kaart te brengen. Hierbij is gelet op zichtbare nesten, maar ook op nest indicerend gedrag van broedvogels. De te slopen schuur is intensief onderzocht op het voorkomen en in gebruik zijn van de aanwezige nesten.

Ronde	Datum	Ecoloog	Tijd	Functie
1.	27-4-2023	JB	11:00 – 12:00	Voorkomen
2.	09-06-2023	FW	10:00 – 11:00	Voorkomen

Tijdens de bezoeken zijn er in de te slopen schuur, een voormalig kippenhok, geen broedende vogels waargenomen. Er bevonden zich twee oude, beschadigde vogelnesten in de schuur.

In het plangebied is er gezocht naar nestplaatsen. Ook is er gefocust op de aanwezigheid van functioneel leefgebied voor de broedvogel. In een conifeer nabij de woning is een broedende houtduif waargenomen. Er zijn waarnemingen gedaan van een merel, duif, roodborstje en een kauw tijdens een of beide veldbezoeken.

Er zijn op beide dagen geen in gebruik zijnde broedvogelnesten waargenomen in de te slopen schuur. Ook is er geen nestindicerend gedrag waargenomen in deze schuur.

Oude en verlaten nesten in de schuur

4.4.4 Conclusie broedvogels

De waarnemingen geven aan dat in het te slopen schuurtje geen nestlocaties van broedvogels aanwezig zijn. Door sloop van de bebouwing is er geen significante afname van functioneel leefgebied van broedvogels. Door het weer aangroeien van de struiken in in de erfbeplanting en uitbreiding van het in de noordelijke grens gelegen NNN gebied zal het leefgebied voor vogels niet verslechteren.

4.2 Marterachtigen

4.2.1 Introductie marterachtigen

Boommarter

De schuilplaats van de boommarter bestaat meestal uit een holle boom, de nestplek evenzeer en hun leefgebied bestaat doorgaans uit bos. Zowel loof- als naaldbos en gemengd bos, jong en oud. Toch wagen ze zich ook buiten bosgebieden, maar bomen zijn nooit ver weg. De dieren leven solitair en kunnen goed zwemmen. 's Nachts legt een boommarter 2 tot 20 kilometer af.

Bunzing

Doordat ze niet kieskeurig zijn wat betreft hun voedsel, komen bunzings voor in vele verschillende landschapstypen. Ze komen vooral voor in bebost laagland nabij water, waaronder rivieroeveren en moerassen. In de winter worden bebouwde gebieden opgezocht en is de bunzing te vinden in de buurt van boerderijen. Deze zoogdieren verplaatsen zich vooral via lijnvormige landschapselementen zoals hagen die tot aan de grond komen (geen opgesnoeide hagen) of greppels, en vinden er hun voedsel. Landschapselementen in een geschikt habitat voor kleine marterachtigen zijn o.a. struwelen, hoge graslandvegetatie, houtstapels, holle bomen, houtwallen, takkenrillen of stapels stenen of puin. Voor de bunzing is water in de nabijheid van belang.

Steenmarter

De steenmarter is een soort van steenachtige biotopen en schuilplaatsen. De soort komt met name voor aan de rand van dorpen en steden, maar is ook te vinden nabij boerderijen en kleinschalige cultuurlandschappen. De steenmarter vindt vaste verblijfplaatsen in oude schuurtjes met weinig menselijke activiteit of woningen met toegankelijke zolder-, en of kruipruimten.

Wezel

De wezel zoekt graag dekking op, bijvoorbeeld bij bosschages, houtstapels of heggen. Ook bewonen ze vaak oude hopen van muizen, ratten en konijnen die bekleed wordt met veren of haren van prooidieren. Goede schuilmogelijkheden en de aanwezigheid van voldoende geschikt voedsel zijn de enige eisen die de wezel aan zijn omgeving stelt.

4.2.2 Onderzoeksmethode

Na een veldbezoek aan de planlocatie en een telefonisch onderhoud met de adviseur ecologie van de omgevingsdienst Midden- en West Brabant is in overeenstemming besloten om het onderzoek naar marterachtigen niet volgens de handleiding van de Provincie Noord Brabant uit te voeren. Het kappen van de bomen in de erfbeplanting, NNN gebied is door initiatiefnemer uitgevoerd als bestendig onderhoud. De takkenrillen waren in april 2023 geheel verdwenen en de erfbeplanting, vooral bestaande uit struiken van hazelaar, weer in groei.

De ruigte langs de slootkant en ook de houtwallen zouden schuilplaatsen of foerageergelegenheden kunnen herbergen voor kleine marterachtigen zoals de bunzing of wezel.

Doordat de bestaande houtwallen en verdere vegetatie in en rond het plangebied behouden zullen worden, zullen er altijd rustige hoekjes met dekking aanwezig zijn waar de dieren heen kunnen vluchten. In de nieuwe situatie blijven deze schuilhoekjes en vegetatie bestaan en door de landschappelijke inpassing en uitbreiding van het in het noorden gelegen NNN gebied zal het leefgebied van de kleine marterachtigen niet verslechteren.

Het plangebied is daarom geen essentieel onderdeel van de leefomgeving van marterachtigen en de werkzaamheden hebben geen negatief effect op aanwezige soorten.

Afbeeldingen schuurtje en erfbeplanting april 2023:

Schuurtje

Erfbeplanting met rechts schuurtje

Tussen schuurtje en loods vanaf zuidwest

Erfbeplanting met links schuurtje vanaf oost

4.2.3 Veldonderzoek

Marterachtigen hebben voor hun overleving drie zaken nodig: dekking, verbinding en rustplaatsen. Deze dieren zijn vooral 's nachts actief waardoor het fysiek aantreffen van individuen tijdens een veldbezoek zeer onwaarschijnlijk is. Bij onderzoek naar marters wordt daarom vooral gekeken naar sporen van de aanwezigheid van marters. De aanwezigheid van de marterachtigen verraad zich vaak door uitwerpselen, prooi-resten en stank.

Tijdens beide onderzoeken naar broedvogels is het schuurtje en andere mogelijke plaatsen waar marterachtigen zouden kunnen verblijven onderzocht op sporen van deze. Ook voorafgaande aan de onderzoeken naar vleermuizen is bij daglicht het plangebied geïnspecteerd op marterachtigen en sporen van deze.

Er is waarneming gedaan van afgebeten veren en stukjes bot en uitwerpselen van een vos welke vrij oud leken te zijn. Tijdens het tweede onderzoek zijn er geplukte resten van een duif waargenomen, mogelijk door een uil of roofvogel. Er zijn geen sporen van marterachtigen waargenomen tijdens de onderzoeken.

Uitwerpselen van een vos

Vraatresten van een vos

De randen van het plangebied en de naastgelegen burens zijn vrijwel rondom beplant met erfbeplanting van eikenbomen, en struiken van vooral lijsterbes en hazelaar. Daarnaast staan er meerdere hagen in de tuinen. Via dergelijke landschapselementen verplaatsen marterachtigen zich tussen hun rustplaatsen en ook vinden ze er hun prooi. Deze tuinen en erfbeplantingen worden tijdens de voorgenomen ontwikkeling uitgebreid waardoor het leefgebied van marterachtigen niet zal verslechteren.

Onderstaande foto's dateren van juni 2023:

Schuurtje

Erfbeplanting met rechts schuurtje

Tussen schuurtje en loods vanaf zuidwest

Erfbeplanting

4.2.4 Conclusie marters

Er zijn geen sporen gevonden die kunnen duiden op de aanwezigheid van marterachtigen. Er zijn geen prooiresten gevonden, geen loopsporen en geen uitwerpselen gevonden.

Op basis van de resultaten van het sporenonderzoek kan uitgesloten worden dat marterachtigen de te slopen schuur gebruiken als verblijfplaats. Er is een redelijke mate van verstoring en grote mate van predatoren. Er zijn huiskatten en een hond aanwezig in het plangebied.

Het is uitgesloten dat het plangebied een belangrijk onderdeel vormt van het leefgebied van marterachtigen. De aanwezige takkenrillen in 2022 zijn opgeruimd en naast de te behouden garage bevinden zich stapels kachelhout. Daarmee leidt de voorgenomen ontwikkeling niet tot het verdwijnen van vaste voortplanting- rust- en verblijfplaatsen en vind er geen overtreding van de Wet natuurbescherming plaats. Een ontheffing voor kleine marterachtigen en steenmarter is niet noodzakelijk.

4.3 Vleermuizen

4.3.1 Introductie vleermuis

Op advies van de omgevingsdienst Midden- en West-Brabant is een nader onderzoek naar vliegroutes en foerageergebieden van vleermuizen ingesteld.

In onderstaande tabel staan de in theorie eventueel te verwachten voorkomende vleermuissoorten volgens NDFF. Deze verspreidingsatlas is een naslagwerk met afbeeldingen en informatie over duizenden soorten die in de Nederlandse natuur voorkomen. De verspreidingskaarten worden gemaakt met gevalideerde gegevens uit de Nationale Databank Flora en Fauna. (bijlage 1) De inhoud van de atlas wordt mede verzorgd door zes verenigingen en stichtingen: de Nederlandse Mycologische Vereniging (NMV), FLORON, het Landelijk Informatiecentrum Kranswieren (LIK) en stichting ANEMOON, stichting RAVON en de Zoogdiervereniging.

Tabel: eventueel te verwachten voorkomende vleermuissoorten

Soort	Beschermings-regime	Winter-verblijf	Kraam-verblijf	Zomer-verblijf	Paar-verblijf	Verblijf in gebouwen	Status*
Baardvleermuis (<i>Myotis mystacinus</i>)	Wnb - Habitatrichtlijn	-	X	X	-	Soms	Z
Franjestaart (<i>Myotis nattereri</i>)	Wnb - Habitatrichtlijn	-	X	X	-	Soms	Z
Gewone dwergvleermuis (<i>Pipistrellus pipistrellus</i>)	Wnb - Habitatrichtlijn	X (ook massa- winter- verblijf)	X	X	X	Vooraf	A
Gewone grootoorvleermuis (<i>Plecotus auritus</i>)	Wnb - Habitatrichtlijn	-	-	X	X	Vaak	VA
Grijze grootoorvleermuis (<i>Plecotus austriacus</i>)	Wnb - Habitatrichtlijn	-	-	X	X	Meestal	ZZ
Kleine dwergvleermuis (<i>Pipistrellus pygmaeus</i>)	Wnb - Habitatrichtlijn	X	X	X	X	Vooraf	ZZ
Laatvlieger (<i>Eptesicus serotinus</i>)	Wnb - Habitatrichtlijn	X	X	X	X	Vaak	A
Ruige dwergvleermuis (<i>Pipistrellus nathusii</i>)	Wnb - Habitatrichtlijn	X	-	X	X	Soms	VA

*A=algemeen, VA=vrij algemeen, Z= zeldzaam, ZZ= zeer zeldzaam

In de tabel staat per soort weergegeven hoe ze het landschap gebruiken, waar verblijfplaatsen kunnen worden aangetroffen en de status van voorkomen in Nederland. Daarnaast is met een kruisje per soort aangegeven welke potenties het onderzochte plangebied en de nabije omgeving voor de desbetreffende soort heeft.

Volgens het cursusdictaat 'Vleermuizen en planologie' (Limpens et al 2017), kan in dit deel van het land daarnaast ook o.a. de Kleine dwergvleermuis voorkomen. Ook deze soort is in onderstaande tabel opgenomen.

Het onderzoek is uitgevoerd naar het voorkomen van vliegroure en foerageergebied van vleermuizen. Er is rekening gehouden met het mogelijk voorkomen van soorten.

4.3.2 Onderzoeksmethode

Voor het in kaart brengen van vleermuizen is zowel visueel als auditief geïnventariseerd. Het onderzoek is uitgevoerd door te zoeken naar jagende, trekkende, en zwermende vleermuizen. De onderzoeken zijn telkens met twee onderzoekers uitgevoerd om zodoende een eventueel aanwezige vliegroure vast te stellen.

De echolocatie die vleermuizen uitzenden is voor ons hoorbaar gemaakt door gebruik te maken van de Batlogger M of M2 van Elekon. Ultrasonie geluiden (range 10-150 kHz) worden door deze geavanceerde detector/recorder opgenomen. De Batlogger M registreert ook de GPS coördinaten (via een geïntegreerde GPS-ontvanger) en omgevingstemperatuur op het moment van opname. Wanneer op basis van frequentie, klank en ritme niet met 100% zekerheid de soort bepaald kon worden is er een opname gemaakt op een SDHC-kaart. Met de BatExplorer Software voor Windows werden opnames eventueel ook later geanalyseerd. De opnames werden in tijd en dus in het hoorbare bereik beluisterd. De software detecteert

automatisch vleermuisgeluiden en geeft deze weer waarbij de BatExplorer ondersteunende identificatie van soorten aangeeft.

Door de dieren ook zoveel mogelijk visueel waar te nemen is de determinatie geverifieerd en is het gedrag (en daarmee vaak de functie van het gebied) vastgesteld. Dit onderzoek is specifiek gericht op het in kaart brengen van verblijfplaatsen, soortsaanstelling en gebiedsgebruik.

Het onderzoek is uitgevoerd volgens het landelijk vastgesteld protocol voor vleermuisonderzoek:

Vleermuisprotocol 2021, zoals opgesteld door het Netwerk Groene Bureau, Gegevensautoriteit Natuur en de Zoogdierversamenleving. Het vleermuisprotocol 2021 is een door de Gegevensautoriteit Natuur (GaN) en het Netwerk Groene Bureau goedgekeurde methodiek. De protocollen hebben tot doel het belang van de functies van gebieden voor soorten vleermuizen effectief en efficiënt vast te stellen voor de Wet natuurbescherming. Het is een hulpmiddel voor deskundige vleermuisonderzoekers en de beoordelaars van vleermuisonderzoek om te bepalen wat een juridisch redelijke onderzoeksinspanning is voor een specifieke locatie. De protocollen zijn opgesteld om het onderzoek voor de Wet natuurbescherming optimaal te laten verlopen. Wanneer de protocollen in essentie zijn gevolgd, bestaat grote mate van juridische zekerheid dat voldaan is aan een wettelijke en maatschappelijk verantwoorde inspanning om na te gaan of soorten en functies van gebieden in het geding zijn.

Onderzoeken die volgens deze protocollen uitgevoerd worden, kunnen in principe volstaan bij ontheffingsaanvragen en juridische procedures.

Het weer is van invloed op de activiteiten van vleermuizen en daardoor op de doelmatigheid van het inventariseren. Harde wind (meer dan 3 Beaufort), langdurige regenval, dichte mist en temperaturen onder 7 tot 12 graden Celsius zijn (afhankelijk van de soort) belemmerende factoren.

4.3.3 Veldonderzoek

De planlocatie is 2x bezocht (zie onderstaande tabel) door medewerkers van Brabant Eco. Tijdens deze bezoeken zijn de planlocatie en de directe omgeving onderzocht op de aanwezigheid van vleermuizen.

Tijdens het onderzoek is gelet op de aanwezigheid van foeragerende, passerende, communicerende, bouncende en in/uitvliegende vleermuizen.

Om de aanwezige vleermuizen zo goed mogelijk in kaart te brengen zijn er op verschillende momenten in het jaar veldwerkrondes uitgevoerd.

Voor het onderzoek naar vliegroutes van vleermuizen schrijft het protocol minimaal twee onderzoeken van 2 uur te starten vanaf zonsondergang. Afhankelijk van de soort is een start van 0,25 of 0,5 uur later voorgeschreven waardoor de onderzoeken in totaal minimaal 2,5 uur in beslag namen.

Beide onderzoekers hebben tijdens het eerste uur van de onderzoeken op strategische posities de mogelijke vliegroute geobserveerd waarbij tevens het eventueel aanwezige foerageergebied kon worden vastgesteld.

Ronde	Datum	Ecoloog	Tijd	Functie	Temperatuur	Wind	Neerslag	Bewolking
1.	30-04-2023	JB +FW	21:00 – 23:30	Vliegroute en foerageergebied	15 °C	3 BFT NO	Geen	Licht bewolkt
2.	01-07-2023	FR + FW	22:00 - 00:30	Vliegroute en foerageergebied	16 °C	1 BFT NW	Geen	Zwaar bewolkt

Avondbezoek 30 april 2023

Tijdens dit avondbezoek zijn er 2 keer kortstondig 2 gewone dwergvleermuizen foeragerend waargenomen, eenmalig in het noordelijkste punt van het plangebied boven de berm naast de sloot en de tweede kortstondig boven het grasveld in het plangebied achter de loods. Beide waarnemingen waren na 22:00 uur.

Avondbezoek 1 juli 2023

Deze avond is enkel een keer voor enkele minuten een Gewone dwergvleermuis foeragerend waargenomen, tussen de bomen, nabij de sloot. De vleermuis verdween in noordoostelijke richting.

Mogelijke vliegroute naast bomenrijen

4.3.4 Gebiedsfunctie

Foerageergebied

Uit het vleermuisonderzoek blijkt dat het plangebied van geringe betekenis is voor vleermuizen. Op grond van het zeer beperkte aantal foeragerende dieren en de alternatieve foerageermogelijkheden in de directe omgeving kan gesteld worden dat het plangebied geen essentieel foerageergebied voor vleermuizen is. Er werden maximaal twee foeragerende gewone dwergvleermuizen aan de rand van het plangebied waargenomen welke maar een korte tijd daar bleven foerageren. Aangezien de vegetatie structuren rond het plangebied niet worden verwijderd in de voorgenomen ontwikkeling en gezien de geringe betekenis van het plangebied als foerageergebied is geen sprake van een negatief effect op foeragerende vleermuizen. De gunstige staat van instandhouding van de vleermuizen als soort komt niet in het geding.

Vliegroutes

Essentiële vliegroutes zijn niet aanwezig in het plangebied. De randen van het plangebied met bomenrijen zouden geschikt kunnen zijn om als vliegroute voor vleermuizen te dienen. Met name boven de noordwestelijk gelegen waterloop. Er zijn geen vliegroutes van vleermuizen waargenomen tijdens de onderzoeken. Een ontheffingsaanvraag is daarom dan ook niet nodig.

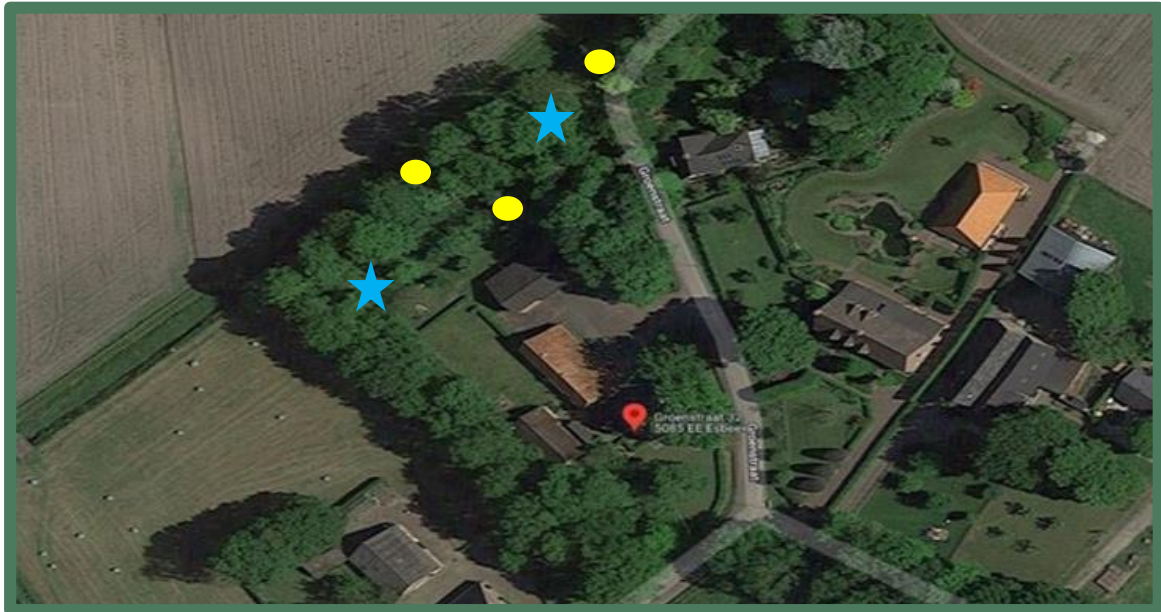
Verblijfplaatsen

Tijdens de veldbezoeken zijn er in het plangebied geen vaste rust- en verblijfplaatsen van vleermuizen gevonden. Er zijn geen in- of uitvliegende vleermuizen waargenomen in de te slopen gebouwen. Vooral tijdens het veldbezoek is de bebouwing ook gecontroleerd om verblijfplaatsen van vleermuizen door te letten op zwermende en aantikkende vleermuizen zonder de focus op de vliegroute en het foerageergebied te verliezen.

4.3.5 Samenvatting en conclusies

In de gehele onderzoeksperiode is in en nabij het plangebied een vleermuissoort waargenomen: de Gewone dwergvleermuis, *Pipistrellus pipistrellus* (3 individuen). De waarnemingen van de vleermuizen in en nabij het plangebied is met stippen in de onderstaande afbeelding aangegeven. Dit betreft alle individuen die tijdens

het veldbezoek zijn waargenomen. De focusplaatsen van de onderzoekers zijn aangegeven met een blauwe ster.

Waargenomen vleermuizen in het plangebied: Gewone dwergvleermuis in geel, Focusplaatsen onderzoekers in blauwe ster.

Enkel de Gewone dwergvleermuis is tijdens het onderzoek foeragerend of passerend op en rond het plangebied aangetroffen.

De Gewone dwergvleermuis is een-typisch gebouw bewonende soort. De Gewone dwergvleermuis gebruikt ruimten onder daken, in de spouwmuur en achter gevelbekleding als kraam-, zomer-, paar-, en overwinteringslocatie (Limpens et al., 1997; Dietz et al., 2011).

Ondanks de ruimere tijd aan onderzoeken dan enkel voor de Gewone dwergvleermuis zijn overige vleermuissoorten niet waargenomen tijdens de veldbezoeken. Afwezigheid van deze soorten in en nabij het plangebied geeft aan dat het plangebied geen functionele betekenis heeft voor deze soorten.

Brabant Eco
Ecologische Dienstverlening

5. RESULTATEN EN ADVIES

5.1 Resultaten

Het onderzoek heeft plaatsgevonden tussen april en juli 2023

5.1.1 Broedvogels

- Er bevinden zich twee niet in gebruik zijnde oude nesten in de te slopen schuur.
- Er zijn geen broedvogels waargenomen tijdens de veldbezoeken in de te slopen schuur.
- Het plangebied is geen essentieel onderdeel van het leefgebied van broedvogels. De Wet natuurbescherming wordt niet overtreden door de geplande ontwikkeling. Er is geen ontheffingsaanvraag nodig.

5.1.2 Marterachtigen

- Er zijn geen marterachtigen waargenomen tijdens de veldbezoeken.
- Er zijn geen sporen van de aanwezigheid van marterachtigen gevonden.
- Het plangebied is geen essentieel onderdeel van het leefgebied van de bunzing, steenmarter, hermelijn en wezel. De Wet natuurbescherming wordt niet overtreden door de geplande ontwikkeling. Er is geen ontheffingsaanvraag nodig.

5.1.3 Vleermuizen

- Er is in en nabij het plangebied een soort vleermuis waargenomen, de Gewone dwergvleermuis, *Pipistrellus pipistrellus*.
- Bij inspectie van het plangebied bij daglicht zijn geen vleermuiskeutels of andere sporen gevonden die duiden op vleermuisverblijfplaatsen.
- De omgeving van het plangebied fungeert als foerageergebied voor maximaal 2 a 3 vleermuizen.
- Er zijn geen essentiële vliegroutes aanwezig in het plangebied. Bestaande lijnvormige groenstructuren waarlangs migratie- of foerageerroutes van vleermuizen zouden kunnen liggen worden niet aangetast door de voorgenomen plannen.
- Er is geen essentieel foerageergebied van vleermuizen in het plangebied aanwezig.
- Er is geen ontheffingsaanvraag nodig.

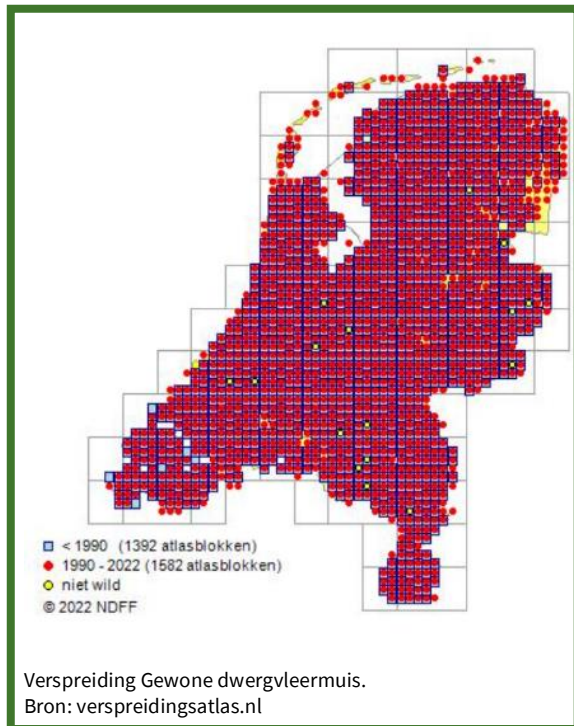
5.2 Toetsing Wet natuurbescherming/staat van instandhouding

Uit een viervoudige check van de te slopen schuur blijkt dat er weliswaar twee nesten aanwezig zijn maar dat deze oud en niet in gebruik zijn.

Uit nader onderzoek naar marterachtigen is gebleken dat in de te slopen schuur geen vaste rust- of verblijfplaats van genoemde soorten aanwezig zijn. Door de geplande werkzaamheden is er weliswaar sprake van een tijdelijke beperkte verstoring van foerageergebied voor marters, maar dit heeft geen wezenlijk effect op de functionaliteit van de leefomgeving als geheel omdat er voldoende alternatieven in de directe omgeving overblijven.

De voorgenomen ontwikkelingen zullen geen invloed hebben op vleermuizen. Er wordt geen essentiële vliegroutes of essentieel foerageergebied aangetast. Ook worden er geen verblijfplaatsen aangetast. Daarmee kan gesteld worden dat de duurzame instandhouding van de aangetroffen vleermuissoorten niet in gevaar komt.

Er zijn geen vliegroutes, foerageergebieden of verblijfplaatsen aangetroffen in het plangebied. Zodoende zijn er met de kap van de erfbeplanting geen verbodsartikelen overtreden van de Wet natuurbescherming en is een ontheffingsverzoek bij bevoegd gezag in het kader van de Wet natuurbescherming voor het uitvoeren van de voorgenomen plannen niet nodig.

De voorgenomen plannen hebben daarom geen negatief effect op onderzochte diersoorten en hebben derhalve geen overtreding van de Wet natuurbescherming tot gevolg. Een ontheffing van de Wet natuurbescherming voor onderzochte diersoorten is niet nodig.

Daarnaast zal de struweel langs de waterloop tijdens de voorgenomen ontwikkeling aanzienlijk worden verbreed waardoor er naast deze waterloop een bredere strook zal komen met groen aangeplant.

5.3 Aanbevelingen

- Bij de aanleg van groenstructuren in het plangebied worden bij voorkeur inheems (streekeigen) groen aangeplant. Groei en bloei van deze planten en de momenten waarop rupsen, bijen of vogels sterk van hun blad, nectar en stuifmeel afhankelijk zijn, zijn op elkaar afgestemd. Dit is een belangrijk verschil met uitheemse soorten, die vaak eerder en te vroeg uitlopen/bloeien. De voorkeur gaat uit naar en bes- en nootdragende struiken zoals sporkehout (vuilboom), Gelderse roos, wilde kardinaalsmuts, lijsterbes, hondsroos, sleedoorn of hazelaar. Deze zijn ten gunste van foerageerfuncties voor vogels, maar ook kleine knaagdieren, insecten en insecteneters zoals vleermuizen zullen hiervan profiteren. Huismussen zullen schuilgelegenheid vinden in stekelige struiken zoals bijv. (groenblijvende) hulst of meidoorn. Lindebomen trekken tijdens hun relatief lange bloeitijd grote aantallen insecten aan, en dus ook eerdergenoemde insecteneters.
- De zorgplicht is altijd van toepassing, op basis waarvan door iedereen voldoende zorg in acht moet worden genomen voor de in het wild levende dieren en hun leefomgeving. Dit kan bijvoorbeeld door buiten kwetsbare periodes (het voortplantings- en winterslaapseizoen) te starten met werkzaamheden en het gefaseerd werken om dieren de kans te geven om te vluchten.
- Er kunnen vogels broeden in het plangebied. Werkzaamheden die een verstorend effect op broedende vogels veroorzaken dienen daarom plaats te vinden buiten het broedseizoen (broedseizoen loopt van globaal half maart tot half juli).
- Bij onvoorziene omstandigheden dient direct contact opgenomen te worden met een ter zake deskundige.
- (www.checklistgroenbouwen.nl) en
- (www.bouwnatuurinclusief.nl).

Brabant Eco
Ecologische Dienstverlening

6. BRONNEN

Vooronderzoek

Quick scan Brabant Eco 2022-BE-00271 d.d. 13 april 2022

Websites

www.brabant.nl
www.checklistgroenbouwen.nl
www.natuurmonumenten.nl
www.NDFF.nl
www.rijksoverheid.nl
www.verspreidingsatlas.nl
www.vivarapro.nl
www.wetnatuurbescherming.nl
www.zoogdiervereniging.nl

Overige bronnen

Checklist vleermuisprotocol
Dietz et al., 2011
Limpens et al., 2017
Netwerk groene bureaus

Bijlagen

- Bijlage 1: Flora Fauna check van NDFF.